

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/79842,Nie-tylko-ks-Popieluszko-Kaplani-na-celowniku-wladz.html>

27.02.2026, 05:09

Nie tylko ks. Popiełuszko. Kapłani na celowniku władz

Dodatek historyczny IPN do miesięcznika „wSieci Historii” nr 11-12/2019

18.10.2019

W numerze:

- Radosław Peterman, *Sprawcy znani i nieznani, czyli zabójstwa duchownych w powojennej Polsce*
- Filip Musiał, *Nie tylko zabójstwa*
- Sebastian Ligarski, Grzegorz Majchrzak, *Zaszczuć księdza. Kapłani na celowniku komunistycznej propagandy*
- Rafał Łatka, *Zabójstwo ks. Popiełuszki. Śmierć za wolne słowo*
- *Pogrzeby pod nadzorem SB*

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Centrala

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Nie tylko
ks. Popiełuszko.

Kapłani
na celowniku
władz

— Radosław Peterman —

Dla komunistów, zwłaszcza dla aparatu bezpieczeństwa, każda osoba, która myślała o drodze kapłańskiej lub zakonnej i w efekcie tego przekroczyła próg furty seminaryjnej czy klasztornej, automatycznie stawała się potencjalnym wrogiem

Sprawcy znani i nieznani, czyli zabójstwa duchownych w powojennej Polsce

Niczatem dziwnego, że takie osoby – szczególnie wspierające zbrojne podziemie po II wojnie światowej czy opozycję w latach 70. i 80. – stawały się przedmiotem ataków, szykan, a nawet mordów. Zabitych zostało kilkudziesięciu kapłanów.

Mordy sądowe

Osoby duchowne mordowano w majestacie prawa, na podstawie wyroków sądowych. Najbardziej znanym mordem sądowym był przypadek ks. Władysława Gurgacza (1914–1949), małopolskiego jezuity. „Trybuna Ludu”

opisywała go jako „krwawego jezuity dwudziestego wieku”. Dobrowolnie oddał się on w ręce Urzędu Bezpieczeństwa, nie chcąc opuścić aresztowanych towarzyszy broni. Wojskowy Sąd Rejonowy w Krakowie 13 sierpnia 1949 r. skazał go na śmierć. Prezydent Bolesław Bierut nie skorzystał z prawa łaski. Wyrok wykonano 14 września w krakowskim więzieniu przy ul. Montelupich.

Zabójstwo sądowe dotknęło także chrystusowca ks. Rudolfa Marszałka (1911–1948), więźnia obozów koncentracyjnych Mauthausen i Gusen, kurliera między VII Okręgiem Śląskim Narodowych Sił Zbrojnych a Brygadą Świętokrzyską NSZ stacjonującą w amerykańskiej strefie okupacyjnej w Niem-

„Nie tylko ks. Popiełuszko. Kapłani na celowniku władz” - „wSieci Historii” nr 11-12/2019

Pliki do pobrania

[„Nie tylko ks. Popiełuszko. Kapłani na celowniku władz” - „wSieci Historii”, 17 października 2019 \(pdf, 8.89 MB\)](#)